

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Titvlvs XXXIII. De Privilegiis, & Excessibus Privilegiatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

TITVLVS XXXIII.

DE PRIVILEGIIS, ET EXCESSIBUS PRIVILEGIATORUM.

SECTIO I.

De privilegiis in communi.

§. I.

Quid sit privilegium, & an ad illius substantiam requiratur scriptura, & quomodo à dispensatione differat?

Privilegium, quamvis latè loquendo accipi possit pro privata lege, speciale aliquod beneficium vel favorem concedente; stricte tamen ac proprie dictum privilegium dici solet, *Rei alicujus seu juris specialis contra vel præter jus commune ex Principis benevolentia concessio*. Et quamvis ad substantiam illius non requiratur scriptura, cum dentur vivæ vocis oracula, ad probationem tamen privilegii, & hujus firmitatem plurimum sæpe conducit scriptura. A dispensatione verò differre videtur privilegium, tanquam species à genere, quòd privilegium sit contra vel præter jus, dispensatio verò sit contra jus, & quòd privilegium sit quid permanens (saltem ordinariè) non autem dispensatio, sæpe pro uno tantum actu licito faciendo concessa.

Compen d. Pirhing.

§. II.

Quotuplex sit privilegium, sive quomodo dividatur, & quis possit concedere privilegium, & quibus concedi possit?

Privilegium aliud est personale, quod immediatè & directè personæ conceditur, cum hac expirans; aliud est reale, quod immediatè, & directè ipsi rei conceditur, durans, quamdiu res durat; aliud denique mixtum est, quod certo v. g. generi personarum, minoribus v. g. filiis familias, fœminis, &c. est concessum, ita tamen, ut etiam ad hæredes transeat, aut alios successores in officio, statu, dignitate, &c. & quamvis tota hæc realium & personalium privilegiorum diversitas ex intentione concedentis dependeat, si tamen dubium est, personale, an reale sit privilegium, & ex conjecturis de intentione concedentis nihil appareat, re&e censendum erit privilegium reale, favorabile si sit, & merum favorem contineat; odiosum verò si sit, cedens in præjudicium aliorum, personale censendum erit, ob odia restringenda, & favores ampliandos. Dividi etiam potest privilegium, in perpetuum, & temporale, illud absolutè, & sine limitatione temporis conceditur, hoc ad certum tempus restringitur, &c. quarum

Kkk kk

divi-

divisionum majorem explicationem & numerum, videre est apud varios Auctores.

Concedere potest privilegium solus & omnis ille, qui legem ferre, & condere potest (cùm etiam privatarum legum, seu privilegiorum concessio pertineat ad potestatem legislativam) ita tamen, ut hanc suam privilegia concedendi potestatem tantùm exercere possit, circa materias dispositioni illi subjeetas. Neque tamen illis tantùm, qui subjeeti sunt, privilegia concedi ab illis possunt, sed etiam non subditis, sive extraneis, qui tamen respectivè, & quoad rem saltem, circa quam privilegia conferuntur, inferiores sunt concedenti, cùm concessio privilegiorum non sit propriè actus jurisdictionis, sed merè gratiosæ liberalitatis. Requiritur autem, ut sit licita concessio privilegij, justa causa, ne concedens privilegium, aut peccet contra justitiam legalem, eximens aliquem à communi jure, sine justa causa, aut acceptionis personarum reum se faciat.

§. III.

De interpretatione privilegiorum.

Respondetur primò, quòd privilegia præter jus commune concedentia aliquid, si nulli præjudicent, sed sint merè gratiæ, & beneficia Principis concedentis, sint latè interpretanda juxta reg. 15. in 6. & cap. olim 16. de V. S. & cap. Qua circa 22. h. 1. Si verò privilegia concessa sint contra jus commune, & huic derogent, strictè interpretationis esse debent, & restringenda

potius, quàm extendenda, juxta notatam regulam 15. prout collegimus etiam ex cap. Cum dilectis 1. in 6. Glossa. V. juri communi de verbo sine. Quæ enim à jure commune habitant, quamvis illis, quibus concessa sunt, sint favorabilia, aboluntur tamen odiosa censentur (ut quæ proprie singulæ, lædunt jus commune) talis derogatio juri communi in hanc rem eligionis, causæ pie, vel publici cederet, cui latam explicationem favor talis conciliat, aut sic potest tale in Corpore juris clausuræ (quod eodem ut sic habet auctoritatem cum jure communi, cui derogat) aut sit privilegium concessum proprio, vel ex certa scientia, &c. que contra liberalem Principis mentem inducunt: quod si verò concessum privilegium pertinet ad tertio, strictè interpretandum est, si juri jam acquisito deroget, cetero concedentis mens non sit, gravata prædicare tertio, nisi huic ipsi expresse necessaria causa jubeat.

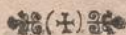
Circa hanc tamen privilegiorum interpretationem, sive lata sit, sive stricta, bene attendendum præterea, ut non fiat interpretatio contra mentem concedentis, mens enim legum, juxta communissimum est, est auctoritas legis; & hinc, si verba privilegiorum bigua sint & dubia, ad concedentem privilegium pro hujus explicatione reverti debet, cùm illius sit explicare privilegium, cujus fuit concedere. Secundo attendendum, ut ne fiat contra proprietatem verborum (juxta usitatum modum loquendi; proprietatem verborum sunendo, vel juxta proprietatem juri-

cui privilegium tale subservit) quæ non minus in hac privilegiatorum explicatione, quam in interpretatione legum observari debet, nisi grave tertii præjudicium aliter explicari jubeat, aut ex aliis circumstantiis de alia mente concedentis colligi aliquid possit, aut si juxta proprietatem suam verba sumerentur, privilegium redderetur inutile, quod fieri non debet. Vide plura in *Lib. I. Decret. De legum interpret.*

§. IV.

De extensione privilegiorum.

Etiam hæc materia ex dictis de extensione legum colligi potest, cum utrobique eadem ratio, & auctoritas pugnet. Et primò quidem extensio non est faciendâ ab una persona, cui concessum est privilegium, ad aliam personam non expressam *cap. Sanè 9. h. t.* (neque enim in exemplum pro omnibus trahi debet, quod uni v. g. ex speciali ratione, aut favore concessam est) & hæc nomine filiorum in privilegiis personalibus non intelliguntur nepotes, & quod concessum filio, non debet extendi ad filiam, nisi aliter de mente concedentis constiterit. Neque secundò extendendum est privilegium propter paritatem rationis ad non expressam, quia ratio privilegij non tam in ratione, quam in mente concedentis radicatur, v. si non tam extenderetur privilegium, quam explicaretur, hoc contineri in illo, velut accessorium in principali.

S E C T I O II.

De privilegiis in specie, & imprimis de privilegiis exemptionis à jurisdictione ordinarii.

§. I.

An ex solutione annui census Papæ facta privilegium exemptionis ab ordinario probetur, & quibus modis, vel verbis?

Respondetur, ex solutione tali non probari exemptionem à jurisdictione ordinarii, nisi appareat, quòd in signum immediatè subjectionis, ac perceptæ libertatis, non autem in signum tantùm perceptæ protectionis census talis solvatur, prout sumitur ex *cap. Receptimus 2. h. t. & ex cap. Ex parte 18. eadem.* sicuti enim census solutio plura significare potest, (subjectiorem scilicet, vel exemptionem, vel protectionem) quæ etiam sine exemptione ab ordinarii potestate haberi potest, cum nullam dicat ex se superioritatem) ita quid significet, aliunde probari debet. Quibus autem modis, formis, clausulis, vel verbis privilegium exemptionis, à jurisdictione ordinarii probetur, declaratur in *cap. Si Papa 10. h. t. in 6.* quod videri potest. Neque tamen per formulas tantùm in hoc cap. altas exemptio probatur, sed etiam per alias non expressas probari ea potest, modò constet de mente Papæ: Sitamen Ecclesiæ aliqua in Diocesi existens suo

Kkk kk 2

ord.

ordinatio longo tempore censum annuum persolvit, merito presumitur, quod fiat hac solutio in signum subjectionis ob fundatam in jure intentionem Episcopi, in omnes Ecclesias suæ Diocesis.

§. II.

An per privilegium concessum alicui monasterio, ut fructus Ecclesia sibi subiecta in suos usus possit convertere, Ecclesia illa censetur eximi à jurisdictione ordinariorum?

Respondetur negativè, prout sumitur ex cap. Pastoralis 19. h. t. & hinc colligitur, sicuti non possunt religiosi tales fructus Ecclesiarum sibi subiectarum in proprios usus propriâ auctoritate convertere, sine licentia Papæ, vel saltem Episcopi, & consentientis Capituli, ex justa causa, ita etiam si hæc licentia circa fructus tales illis concedatur, ut tamen possessionem, & perceptionem, ac administrationem talium fructuum acquirat, indigebit auctoritate ordinarii, immittentis in possessionem.

§. III.

Proponuntur alia quæstiones quædam circa privilegia exemptionis à jurisdictione ordinariorum.

Primò satis certum est, eum qui exemptus est respectu certi loci, vel certæ rei, non ideo etiam exemptum esse respectu alterius loci, vel rei, uti habetur ex cap. Cum Capella 16. h. t. tale enim privilegium respectu certi loci aut

rei concessum reale potius, quam personale censendum est, restrictio scilicet ad certum locum, &c. Secundò satis certum est, quod per exemptionem à jurisdictione concessam monasterio, non censetur etiam Capellæ exemptæ, sive Ecclesiæ eodem monasterio subiectæ (nisi specialiter etiam hæc exemptæ essent, vel essent per jure unitæ monasterio) cum privilegio exemptionis, odiosum ordinariis, cædendum non sit: & quævis pars commune juris effectum, de concessione illius sit iudicium, & eodem jure certis debeant totum, & pars, non proinde tamen hoc in odiosis, & exorbitantibus, quæ non sunt necessariò cunctis de iure parabilia. Et hinc fieri potest, ut Prælati, qui ratione exempti monasterii quædam non agnoscit Episcopus, etiam tamen ut legitimo iudice hoc cognoscere debeat, si ratione Capellæ unitæ conveniatur. Tertiò satis certum videtur, quod exempta Ecclesia, quæ collegium habet, exempti etiam conventus Prælati sive Abbas, Canonici, Monachi, & alij ministri Ecclesiæ talis, non tantum Presbyter, qui curam Parochianorum habet, quoad ea talium parochianorum curam pertinent; nec Parochiani ipsi censentur exempti cap. presump. q. 1. h. t. in 6 Exemptis tamen licentia ut Clericis talis Ecclesiæ, non censentur exempta Ecclesia, prout dicitur cap. habetur, illud quidem, quia sub iudicio Ecclesiæ hi tales veniant, hoc autem à odiosam ordinariorum potestati exemptionem restringendam.

§. IV.

An & quando exempti à jurisdictione Episcopi possint coram eodem conveniri & ab illo puniri, non obstante privilegio exemptionis?

DE jure quidem antiquo statutum est in cap. 1. volentes h. t. in 6. ut exempti, quamvis suà à jurisdictione ordinariorum gaudeant libertate, conveniri tamen coram ordinariis possint ratione delicti, vel contractus, aut rei, de qualis illis movetur, si nimirum delictum commissum sit, aut contractus factus in loco non exempto, aut res litigiosa non sit exempta, aut sita sit in loco non exempto, cum in tali casu non absolutè exempti hi tales videantur, ad cavendum nimium præjudicium ordinariorum, sed tantum in ordine ad certum locum, aut rem &c. quia tamen hodie plerique regulares, quos potissimum exemptionis hæc materia concernit, specialibus privilegiis à Pontificibus muniti sunt, ut neque in allatis casibus sint coram ordinariis conveniendi: multi autem alii casus ab *Auth. Method. L. 1. Decret. tit. 31. sect. 3 §. 10.* enumerantur, in quibus ordinarij, ut Apostolicæ Sedis delegati, post Tridentinum in exemptos habeant etiam jurisdictionem, ut ad eò rectius circa hanc materiam, quæ fusionis disputationis est, ad *Auth. Method. vel Erasmus Koch. Roderiques: aut Barbof.* quos relato titulo jam citavi, lectorem, si his opus habeat, remittam.

☞ 30 ☞

§. V.

An allegantes privilegium exemptionis à jurisdictione ordinarii, possint Episcopi sive ordinarii jurisdictionem exercere, donec privilegium exhibitum, & probatum fuerit?

Respond. alleganti privilegium exemptionis non credi, nisi illud probet cap. cum persona 7. h. t. 6. & hinc non tantum procedere contra hos possunt ordinarii, non probatis his privilegiis, sed etiam ad exhibenda, & ostendenda hæc sua privilegia cogi possunt, qui exemptionis privilegium prætendunt (cum privilegia sint quid facti, & consequenter non præsumantur, sed probati debeant.) nisi notorium esset tale privilegium exemptionis quoad titulum, & possessionem, aut in jure communi fundatum, prout privilegium exemptionis fundatum habent religiosi mendicantes, qui ab inferioribus iudicibus ad exhibendum privilegium inutiliter citantur, & comparere non tenentur: & quamvis aliàs reus non teneatur edere instrumenta, seu documenta contra seipsum cap. 1. de probat: privilegiatus tamen, sive exemptus, sive agat sive excipiat, debet probare privilegium, quod allegat, quia præsumptio est contra ipsum, cum ordinarij jurisdicção sit de jure communi fundata, nisi authenticè probet aliud.

§. VI.

An Ecclesia obtinens duplex privilegium exemptionis, Episcopi v. g. & Papa, utroque uti possit?

Quòd possit Ecclesia uti duplici privilegio exemptionis, si duplex habeat

Kkk kk ;

habeat ab Episcopo v. g. & Papa, ita ut si succumbat ex uno, ex altero se defendere possit (cùm nullus prohibeatur pluribus defensionibus uti, juxta *reg. 20. in 6. ex c. cum olim 14. b. t. pater*. neque enim impetrans secundum privilegium censetur renuntiare priori privilegio, super eadem re obrento, sed potest uti tam priore, quam posteriore, prout utile videbitur.

SECTIO III.

De aliis privilegiis specialibus, de quibus agitur in hoc titulo.

§. I.

De privilegio immunitatis à solvendis decimis etiam novatum?

De hujus §. I. materia satis actum videtur in *lib. 3. Decret. tit. 30. præsertim sect. 5. & 6.*

§. II.

De privilegio celebrandi vel audiendi divina officia tempore interdicti generalis?

Quid sit interdictum generale, infra in Tit. de sententia excommunicationis dicitur, ubi etiam, quid fieri possit, vel non possit tempore interdicti generalis, explicabitur. Hæc ea tantum quæstio moveri potest, quomodo intelligenda sit illa licentia, quæ nonnunquam regularibus conceditur tempore interdicti talis, divina celebrare, & u-

tum etiam ad Episcopos extendi posse privilegium concessum regularibus, ad divina celebranda, interdicti generalis tempore, cui utriusque quæstio respondetur primò, licentiam illam, quæ conceditur regularibus, ut si Eleemosynas conquirendo ad locum aliquem interdictum perveniã, in eorum adventu loci in anno aperiantur Ecclesiæ, ubi ceteris excommunicatis, & specialiter interdictis, divina illis celebrare liceat, ita intelligendum esse, quod una tantum loci illius Ecclesiæ, & semel in anno, ad divina talia celebranda, aperienda sit, quamvis enim textus in *cap. ne privilegia 24. §. illud etiam h. t. in pluri numero loquatur, aperiantur Ecclesiæ, si plura tamen explicat, quod hoc interdictum debeat de omnibus Ecclesiis aperienda, ne vili pendatur sententia interdicti, sed de una tantum Ecclesiæ in tali loco interdicti aperienda, & de aliqua etiam impedienda, in alio loco interdicti, quæ explicatione supposita, non videtur, quomodo verificetur, quod in pluri numero dicunt jura, *aperiantur Ecclesiæ.**

Respond. secundò, quamvis privilegia regularibus concessa ad Episcopos extendenda non sint, cum præsertim ab una persona, cui concessum est, extendi non debeat ad aliam personam interdicti materia, ipsa jura hæc expositionem faciant *cap. quædam nonnulli 2. p. 1. ob favorem Pontificalis officii, idcirco licebit eodem modo, cum interdictionibus, & limitationibus, divina celebrare, talis interdicti tempore, quo*

licet hoc regularibus. Quòd si tamen in loco aliquo interdictum tale in favorem aliquorum positum, non servetur ab illis, in quorum favorem interdictum hoc positum est, neque alij ejusdem loci servare illud tenentur *cap. petisti 20. h. t.* neque enim legem, quam quis servare negligit, alijs imponere debet, aut ab alijs exigere, quod à se ipso multò facilius exigere deberet.

§. III.

De privilegio sepultura Ecclesiastica tempore interdicti.

Concessum esse hoc privilegium quibusdam regularibus, ut qui eorum fraternitati sunt adscripti, & mutato habitu seculari, eorum ordinum oblato habeantur, vel qui omnia sua bona dederunt talibus regularibus, solo usufructu, dum vixerint, retento, possint interdicti tempore in Ecclesia interdicta sepeliri, si parochiani illius Ecclesie sint, aut de jure communi in tali Ecclesia sepeliri debeant, neque sepulturam aliam, in loco v. g. non interdicto, sibi elegerint, modò non sint excommunicati, aut nominatim interdicti *ex cap. ut privilegia 24. §. sanè h. t.* patet: cum his talibus, ob favorem religionis, cui se, & sua obtulerunt, speciale quid in tali casu merito concedatur.

§. IV.

De privilegio celebrandi in altari viatico, seu portatili.

Usus altaris portatilis hodie fortasse communior est, quàm jus commu-

ne concedatur: cum in ipsis etiam consecratis, aut divino cultui per Episcopum benedictis, aut designatis Ecclesijs altaris portatilis frequens sit usus: quid sit autem altare portatile, & quando consecrationem suam amittat, dictum in *lib. 3. Decret. tit. 40. §. 4.* Ex hoc tamen §. habetur, & *ex cap. quoniam 12. h. t. in 6.* quod de jure communi usus altaris portatilis in ordine ad celebrandum in eo sacrum, etiam extra Ecclesiam, sit concessus Episcopis, & qui his superiores sunt, ut vel ipsi in eo, ubi vis locorum celebrent, vel celebrare coram se faciant, cum enim hi tales frequenter à suis Ecclesijs, ratione negotiorum, totam Diocesim concernentium, abesse debeant, & non habeant facilem occasionem semper alibi in Ecclesijs celebrandi, decens autem sit, ut singulis diebus Massam vel celebrent, vel audiant, consequenter usus portatilis altaris concessus illis fuit, quo pro suo libitu, ubicunque locorum fuerint, etiam extra suam diocesim, uti possunt. Hodie autem pluribus etiam alijs regularibus usus hic altaris portatilis concessus fuit, sine præjudicio tamen jurium parochialium, ut patet *ex cap. in his 30. h. t.* & ex specialibus privilegijs regularium, quæ noverunt illi, quibus hæc privilegia concessa sunt: & cum licentia ordinarij in privatis etiam oratorijs, aut capellis usus altaris portatilis ad celebrandum conceditur, quævis Trident. *Sess. 22. in Decreto de observan: & evitand. in celebrat. Miss.* multùm hanc facultatem restrinxerit, si non omninò sustulerit, ut volunt aliqui.

§. V.

§. V.

De privilegiis studii generalis in Curia Romana.

QUæ privilegia sint eorum, qui in Romana Curia juri utrique dant operam, videntur illi, qui Romæ ad hæc studia incumbunt, videatur etiam cap. cum de diversis 2. hoc tit. in 6.

§. VI.

Quæ sint prerogativa sive privilegia principalium Sedium 4. Patriarchalium?

Videatur de hac materia, parùm nobis scitu necessaria, cap. antiqua 23. h. t. ubi ordo etiam harum Patriarchalium Ecclesiarum ponitur, ut post Romanam, quæ mater omnium Ecclesiarum est, primum locum habeat Constantinopolitana. Secundum Alexandrina. Tertium Antiochena. Quartum Jerosolymitana, quæ tamen quatuor Patriarchales Ecclesie hodie vel hæresi, vel schismate infectæ sunt vel saltem sub Turcico jugo gemunt.

§. VII.

De privilegiis Archiepiscoporum, Episcoporum, aliorumque Prælatorum inferiorum.

NEque hujus §. materia multum scitu necessaria est Sacrorum Can. Studiose, cui labor hic in servire potest. Viderint illi quorum interest, quæ privilegia talium majorum dignitatum in

Clement. Archiepiscopo 2. h. t. habetur & in cap. 1. eodem, ac in cap. Altitis 3. & cap. Apost. 6. eodem in 6.

S E C T I O IV.

De prescriptione, innovatione, usu, & effectu privilegiorum.

§. I.

Quanto tempore prescribitur adversus privilegia?

DE jure antiquo in Cap. 5. de terris. h. t. ad prescribendum contra privilegia Ecclesie alicujus suffi debent 30. anni, per cap. tamen accedendum 11. h. t. correctum hoc fuit, & alia non admittuntur contra Ecclesie privilegia prescriptio, nisi 40. annorum, quo tempore etiam alia jura Ecclesiarum prescribi possunt, nisi privilegia talia sint, quibus renuntiari non potest, ut est privilegium fori, aut sint statuta generalia, quibus Ecclesia regitur, quæ semper immutata & immutata manere debent, ut in cap. 1. caus. 6. q. 1. temporibus.

§. II.

De innovatione privilegiorum.

Innovationem privilegii concessi fieri quidem posse, nullum tamen per se in innovationem novorum jura conferre.

si, ex dictis jam patet & ex cap. 13. ac 29. h. t. & ex cap. dilecto 4. de confirmatione uili, ita tamen, ut de tali innovatione eodem modo videatur loquendum, quomodo de confirmatione in forma communi, aut ex certa scientia locuti sumus, juxta quam duplicem confirmationem duplex etiam innovatio, vel in forma communi, quæ nullum novum jus tribuit, vel ex certa scientia, aut æquivalente clausula, quæ novum jus facit, fieri potest. Et quamvis pari modo opponere se possit pars adversa contra petentem privilegij, cujus authenticum scriptum amiserat privilegiatus, si cut se opponere potest contra petentem confirmationem, si illius interfit ad cavendas lites neutrum fieri, si tamen contra petentem talem laicum v. g. nemo se ingerat, & hic probet instrumentum, in quo continebatur privilegium, fuisse amissum; & si probet tenorem instrumenti perditæ ac alias illius solemnitates; & demum si probet, caruisse illud omni vicio, innovari potest.

§. III.

De usu & effectu privilegiorum.

Nemo quidem cogitur uti suo privilegio, prout sumitur ex cap. si de terra 6. h. t. (cùm liberum sit cuivis, favori pro se introducto cedere) nisi sit privilegium tale alicui communitati concessum, cui privata persona renuntiare non potest, aut aliunde superveniat obligatio, utendi tali privilegio, prout fieri possit, si concessum fuisset alicui privilegium

Compend. Parhing.

ut tempore interdicti Missam audire possit, hic in diebus festis Missam, si hæc etiam interdicti tempore legeretur, audire deberet, & sic uti suo privilegio.

Ut autem privilegium suum sortiatur effectum, & jus aliquod privilegiato conferat, requiritur, ut privilegiatus (vel saltem procurator ejusdem ad hoc sollicitandum, vel acceptandum constitutus) habeat ejus notitiam, & acceptaverit, cap. ex parte 13. h. t. & cap. si tibi 17. h. t. de prebendis in 6. (neque enim invito datur aut prodest privilegium) & uti hoc poterit etiam extra territorium concedentis, si personale illud privilegium ab homine, Episcopo v. g. concessum fuerit, cùm privilegium tale personale cohareat personæ, & ipsa privilegi concessio sit actus jurisdictionis voluntariæ, quæ extra territorium concedentis suum robur etiam obtinet.

SECTIO V.

De variis excessibus seu de abusibus privilegiatorum prohibitis jure Canon.

§. I.

Qui sint excessus seu delicta privilegiatorum, & quomodo puniendi.

Longum fatis catalogum contexit Pontifex in cap. cùm plantare 3. h. t. de excessibus, quos committunt privilegiati

LII II

legiati

legiati religiosi in abusu suorum privilegiorum, præsertim contra Episcopos, quos in relato cap. prohibet sub pœna interdicti in eorum Ecclesias statuendi; & in jure communi legi possunt.

§. II.

Quinam præterea alij sint excessus sive abusus privilegiatorum?

Plures adhuc excessus tales in hoc tit. enumerantur cap. ad hac §. cap. patientibus 10. cap. tuarum 11. cap. Autoritate 4. in 6. cap. Episcoporum 8. in 6. h. t. &c. quæ jura legi possunt.

§. III.

De alijs quibusdam specialibus excessibus, & culpis religiosorum prohibitis jure Canonico, & eorum pœnis.

Videatur de his *Clement. religiosi* 1. h. t. ubi religiosi quorundam Sacramentorum administratio sub pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ, à qua non nisi à Pontifice absolvi possint, prohibetur, sine speciali licentia Parochi, aut speciali privilegio &c. & in §. 1. quibus etiam sub præcepto obedientiæ & cõminatione maledictionis æternæ inhibetur, ne detrahant Ecclesiarum Prælati, ne laicos ab Ecclesiarum suarum accessu arceant, ne indulgentias indiscretas promulgeant &c. videatur relata *Clementina*.

§. IV.

De pœna abutentium suis privilegiis, & pœnitione violentum aliena privilegia?

Resp. quòd propter abutentium pœna revocari privilegia, quia necesse privilegiatus amittere privilegia, quæ permisa sibi abutitur potestare, cap. privilegia 24. h. t. & si aliena privilegia violant, sive directe, sive indirecte hoc fiat, non tantum sua privilegia spoliandi dicuntur cap. delicti 4. h. t. (neque enim sunt illis sua jura servanda qui non metuunt violare aliena, cap. si decet. 22. ca. 25. q. 2.) sed etiam castigandos asserit Pontifex cap. quoniam 26. h. t.

§. V.

Proponuntur brevis summa institutionum extravaganantium hujus tituli.

Videatur extravag. *franco*, ad verbum h. t. & inter communes extravag. 2. 3. & 4. h. t.

SECTIO VI.

De amissione & revocatione privilegiorum.

§. I.

An & quomodo privilegium amittitur per lapsum temporis, & cõsuetudinem casus?

Fuit privilegium lapsu temporis, & quod restrictum fuit, certum est, cap. de causis 4. de Offic. jud. de leg. 1. p. 1.

prout cessat etiam privilegium conditionatum, cessante conditione, sub qua concessum fuit. Causa verò si cesset, cessat quidem etiam privilegium, si causa illa finalis motiva & principalis fuerit, & privilegium tale sit alicui præjudicans, ad cuius conservationem causa etiam requiratur; non cessat tamen, si causa, quæ cessat, tantum sit impulsiva, aut merè favorabile privilegium, cuius usus propter mutationem variarum circumstantiarum non est illicitus, & injustus redditus.

§. II.

An privilegium finiatur per mortem illius, cui concessum est, vel per mortem concedentis, item an per renuntiationem privilegiati?

SI personæ tantum concessum sit privilegium, extinguitur per mortem illius, ita ut ad hæredes non transeat, quia personæ coheret, & eam sequitur *cap. privilegium 7. de regul. juris in 6.* si verò ratione dignitatis v. g. alicujus, ratione loci, officij &c. concessum sit privilegium, ita ut non tam personale, quam reale sit, non extinguitur per mortem illius, qui hoc privilegio ratione dignitatis v. g. gaudebat, sed transit ad eum, qui in dignitate, seu officio succedit.

Neque per mortem concedentis amittitur ordinatè privilegium, uti patet *ex lib. 1. Decret. tit. 29. sect. 7. §. 5.* si semel legitimè acquisitum est, cum sit favor Principis, qui permanere debet, & liberalis quasi donatio, quæ semel facta non expirat per mortem donantis, nisi

aliter sentire & loqui jubeant, verba privilegium restringentia, ultra mentem enim concedentis, quæ per verba innotescat, extendendum non est privilegium.

Quia verò quisque suo juri, & favori pro se introducto cedere potest, si nulli cessio talis præjudicet, hinc valida, & licita est renuntiatio privatæ, & particularis personæ, si privilegio sibi peculiariter factò renuntiet, & effectum suum plenum habebit renuntiatio hæc, ut pertinere amplius non possit, si à concedente privilegium fuerit admittà renuntiatio; si verò in favorem alicujus communis, dignitatis, vel loci fuerit concessum privilegium, non possunt particulares illius communis personæ tali privilegio renuntiare, cum renuntiatio talis esset in præjudicium communis, dignitatis, vel loci illius. *Argum. cap. cum tempore §. de arbitris, & cap. si diligenti. 12. de foro compet.*

§. III.

An & quando amittatur privilegium per tacitam renuntiationem, sive per non usum, vel per contrarium usum, vel per abusum?

QUOD Privilegia affirmativa, quibus datur facultas agendi aliquid, cum gravamine & onere aliorum, per non usum privativum (voluntarium & liberum, oblatà occasione utendi privilegio) amittantur, per viam præscriptionis, & tacitæ renuntiationis, passim docent auctores, qualis tamen tacita renuntiatio, non censetur ille non usus, quo quis longissimo

gissimo etiam tempore suo privilegio usus non est, cum nulla fuerit utendi illo, aut commoditas, vel occasio, propter absentiam v.g. infirmitatem &c. si vero sint ad agendum quidem aliquid, gratia, ita tamen, ut in nullius cedant præjudicium, per merum non usum etiam longissimi temporis non amittuntur *Glossa in cap. ut privilegia 24. V. semel in anno h. t.* Privilegia autem negativa, quæ in non faciendo consistunt, in non dando decimas, in non sistendo se ordinarij tribunali &c. amittuntur, si aliis sint onerosa, per actum directè contrarium, solvendo v.g. decimas, sistendo se ordinarij tribunali &c. sive deinde hoc fiat per viam præscriptionis legitimo tempore continuatæ, sine protestatione contrarium agentis, sive fiat per viam tacitæ renuntiationis; ad quam tamen, ut extingatur per eam tale privilegium, plura requiruntur, primò ut actus contrarius fiat ab ipso privilegiato. Secundò ut voluntariè fiat & animo renuntiandi privilegio, & hinc ignorans se agere contra suum privilegium, aut de actu hoc contrario protestans &c. non renuntiat tacitè privilegio suo. Tertiò requiritur, ut actus, qui contra privilegium exercetur, sit directè tali privilegio, quoad substantiam contrarius, neque in futurum utilis, cum renuntiatio hæc sit stricti juris, non tacitè extendenda. Quartò ut illi, qui per actum contrarium privilegium amittunt, huic renuntiare possint expressè, & illud tollere, ac abolere &c. quòd si autem negativum quidem privilegium aliquod sit, nemini onerosum aut præjudicans, non

amittitur per actum contrarium, et liberum sit privilegiato, uti vel non uti suo privilegio.

Per abusum denique privilegij, illicitum aliquod committatur, quod per privationem privilegij puniri debet, amittitur in pœnam talis delicti, privilegium, ut supradictum: si vero abusus privilegij tantum defectum aliquem non culpabilem in usu privilegij dicatur, amittitur interdum totaliter privilegium, subinde pro una tantum vice &c. novata jura vario modo in talibus casibus continguntur.

§. IV.

An Privilegium semel concessum possit revocari à concedente vel à aliquo alio &c.

Privilegium concessum extraneo subdito, & ab hoc acceptatum, revocari non potest, à concedente vel ejus successore, cum talis privilegium in pactum utrinque obligans transierit, nisi postmodum in notabile concecutorum damnum cederet, ita ut si ab initio damnum illud adfuisset, iniquus contractus potuisset tale privilegium, si verò à Papa v.g. concessum sit, subdito, communitate gratis, & ad agendum aliquid præter, vel etiam contra jus communitatis vel successore hujus, valde quidem sine causa etiam (cum tale privilegium semper pendeat à voluntate concedentis, & jurisdictionem in subditum tempore concedens retineat) non tamen licitè ac decenter, quia decet beneficium à Principe concessum mansurum, juxta regulam

regulam 6. in sexto nisi causa donationis, remunerationis, aut pacti alicujus &c. aliud circa tale privilegium jubeat.

§. V.

Quibus modis privilegium revocetur, & quando revocatio privilegiorum vim suam & effectum habeat?

Revocantur autem privilegia expressè, vel tacitè; expressè per verba expressa, vel per clausulas speciales, aut generales, nisi sint in Corpore juris clausa, vel specialibus clausulis munita, vel per modum contrarius concessa sint; ad talia enim privilegia revocanda non sufficient clausulæ generales, sed specialis sæpius derogatio facienda, & expressa. Tacitè verò revocantur per actum Principis concedentis, directè contrarium privilegio, cum quo actus talis subsistere non potest (nisi in Principe præsumi posset ignorantia privilegij) vel per legem contrariam universalem, si privilegia concessa sint in Corpore juris contenta: neque tamen per mandatum particulare, aut rescriptum Principis censetur privilegium, cui contrarium hoc rescriptum est, tolli, si nullam clausulam derogatoriam habeat, *cap. cum ordinem 6. de rescriptis*, nec per privilegium posterius, contrarium priori revocatur prius speciale, nisi specialis prioris mentio derogatoria fiat *cap. veniens 19. juncta Gloss. V. nullum de prescript.* (Cum in his casibus non præ-

sumatur Princeps scientiam habuisse prioris privilegij, vel certè dici debeat, derogari quidem per tale rescriptum speciale posterius privilegio generali, quoad hunc actum & hanc vicem, non tamen in genere & in omni casu) neque per sententiam latam à Principe, qui privilegium potuit concedere, censetur revocari privilegium *cap. sub oria 21. de sent. & re judic.* quo in casu reprobare potius privilegium pro hac vice censetur Princeps, quàm revocare.

§. VI.

An pereunte re, cui privilegium inhaeret, pereat quoque & extinguatur ipsum privilegium?

Respondetur, perire quidem privilegium reale, sive rei adhærens, pereunte tali re, sicut personale privilegium extinguitur pereunte personâ, cui concessum est, ita tamen, ut distinguendum sit, an locus, vel res sacra, Ecclesia videlicet, vel monasterium, &c. autoritate Superioris destruaturs absque ulla spe restitutionis vel reparationis, &c. vel utrùm pereat ab hostibus v. g. diruta, combusta, &c. cum spe reedificationis; in illo casu pereunt privilegia tanquam subtracto in perpetuum fundamento; in hoc autem casu remanent omnia privilegia non tantùm, quæ solo affixa sunt, sed etiam ea, quæ in loco tali sacro exerceri possunt, suspensa tamen manent, usque dum locus talis iterum ædificetur.